

Onassis AiR Open Day #11

Οτιδήποτε περνά απαρατήρητο

Βάλε να δεις μια οποιαδήποτε ταινία που έχεις δει μόνο μια φορά. Αφού γνωρίζεις το σενάριο, προσπάθησε να μην την παρακολουθήσεις ενεργά αλλά εστίασε την προσοχή σου σε σημεία εκτός της πλοκής. Μπορείς, για παράδειγμα, να εστιάζεις στα χέρια αντί για την ομιλία και τα πρόσωπα των πρωταγωνιστών.

Συγκεντρώσου σε μια στιγμή, σε ένα περιθώριο, σε κάτι που διαφεύγει, κάτι που σου διαφεύγει. Προσπάθησε να δεις αυτή τη στιγμή μέσα από την οπτική κάποιου άλλου, κάποιου που δεν είναι στο επίκεντρο, κάποιου που συνήθως «διαφεύγει» επίσης, που ίσως να είναι μια μη ανθρώπινη οντότητα, ένας φανταστικός χαρακτήρας ή μια ανθρώπινη οντότητα με διακριτική παρουσία, που δεν θέλει ή δεν μπορεί να βρίσκεται στο κέντρο, κάποιου που δεν είναι προτεραιότητα.

Σκέψου ότι αυτή η οντότητα ίσως είσαι εσύ και ότι ξαφνικά μπορείς να δεις μέσα από τα μάτια της. Με τι θα έμοιαζε το γενεαλογικό δέντρο σου, της οικογένειάς σου ή και μιας ολόκληρης γενιάς; Τι ιστορίες υπάρχουν μέσα σε αυτό, που δεν ανήκουν μόνο σε εσένα αλλά αφορούν μια κοινότητα; Δες σε δεύτερο χρόνο αν θέλεις να το κρατήσεις ως έχει ή αν προτιμάς να σημειώσεις κάποιες πιθανές αλλαγές που διεκδικούν δικές σου συνδέσεις.

Επίλεξε μια κίνηση που σου αρέσει και κάν' την για 77 μέρες. Όταν την κάνεις, προσπάθησε να μη σκέφτεσαι τίποτα για λίγο, μέχρι μια σκέψη να μην αντέξει και να σπάσει το κενό. Όπως όταν ξυπνάς με μια πολύ συγκεκριμένη μελωδία στο μυαλό σου. Σημείωσέ τη.

Ζήτα από κάποιο άτομο να σου πει μια ιστορία για το παρελθόν και συγκεντρώσου σε ό,τι ήχο παράγει, πέρα από τις λέξεις. Σε οτιδήποτε περνά απαρατήρητο. Κάθε πότε παίρνει ανάσα; Προσπάθησε οι λέξεις να αποκτήσουν αυτή τη διάσταση που έχουν όταν, αφού τις έχεις πια επαναλάβει πολλές φορές συνεχόμενα, χάνουν το νόημά τους. Άκου λοιπόν προσεκτικά τους άλλους ήχους και σκέψου αν μοιάζουν με τους δικούς σου. Παρατήρησε αν η φωνή σου σου ανήκει αποκλειστικά ή αν υπάρχει μια πολυφωνία σε αυτήν.

Πέρα από τον φυσικό χώρο, τα έργα που παρουσιάζονται στο 11ο Open Day μοιράζονται και μια κοινή διάθεση δημιουργίας ενός ασφαλούς πλαισίου για να ανασύρουν αυτά στα οποία δεν έχει δοθεί αρκετή σημασία· είτε αυτό σχετίζεται με καταπιεσμένες από τον άνθρωπο οντότητες, όπως στην περίπτωση των γλυπτών της Τζάνις Ράφα φτιαγμένων από αντικείμενα που χρησιμοποιούνται σε άλογα, είτε εστιάζοντας στους παραγλωσσικούς ήχους που δεν παρατηρούμε στην ανθρώπινη ομιλία αλλά που έχουν εξίσου σημαντική θέση στην πρόσληψή της, όπως στην οπτικοακουστική εγκατάσταση της εύης νάκου. Με τον ίδιο τρόπο, μέσα από μια πολυφωνία ταυτοτήτων και ρόλων, η περφόρμανς της Phoenix Rousiamanis καταρρίπτει κάθε οικειότητα με την έννοια του εαυτού και αναδεικνύει τη φωνή ως μέσο διεκδίκησης.

Η επαναδιαπραγμάτευση παραγκωνισμένων στιγμών του παρελθόντος γίνεται ερευνητικό εργαλείο σε κάποια από τα έργα, όπως στο βίντεο κολάζ της Αγάπης Χαρμάνη, όπου η ιστορική προσέγγιση γύρω από το μεταναστευτικό διαγενεακό παρελθόν της μέσα από αρχαικό υλικό διαπλέκεται με ιδιοσυγκρασιακές εξιστορήσεις δύο μελών της οικογένειάς της, ή και στη φανταστική εξέλιξη της αυτοβιογραφικής ιστορίας του Αριστοτέλη Μαραγκού, που ισχυρίζεται ότι ο Κωνσταντίνος Καβάφης ήταν ο πατέρας του. Ακόμα και φευγαλέες υπάρξεις, ένα είδος που σύντομα θα εξαφανιστεί από τη συλλογική μνήμη, έχουν μια θέση στα γενεαλογικά δέντρα, όπως οι Νεράιδες στα χωριά γύρω από τον ποταμό Εύηνο, που βρίσκονται στο επίκεντρο της επιτόπιας έρευνας και της ηχητικής περφόρμανς της Alyssa Moxley.

Ο μηχανισμός της διαδικασίας (απο)μνημόνευσης που χρησιμοποιούν οι ηθοποιοί γίνεται μέσω επαναφοράς της θεατρικής περσόνας της Irina, της μικρότερης από τις τρεις αδελφές του Τσέχωφ, στην περφόρμανς της Γιώτας Αργυροπούλου που μελετά πώς διαμέσου της μνήμης μπορεί να δημιουργήσει εξολοκλήρου έναν χαρακτήρα. Τέλος, ο Dante Buu μας επιστρέφει στην ύλη μέσα από το κεντητό του, αποτέλεσμα μιας σιωπηλής περφόρμανς διάρκειας 77 ημερών – ένα ύφασμα που σαν οπτικό ημερολόγιο συμπυκνώνει τον χρόνο, τις αναμνήσεις, τα συναισθήματα αλλά και την εξάντληση που βίωσε σε αυτό το διάστημα.

Εύα Βασιλαματζή

On what goes unnoticed

Put on a movie you have only seen once. Since you know the script, try to avoid actively following the storyline and focus your attention on areas outside the plot. For instance, you can focus on the hands of the protagonists instead of their speech and faces.

Concentrate on the moment, on the margins, on something that escapes, on something that eludes you. Try to see this moment through the perspective of someone else, someone who is not center stage, someone who usually “evades” as well, perhaps a non-human entity, a fictional character, or a human entity of a discreet presence who doesn’t want or cannot be center stage, someone who is not a priority.

Think that this entity may be you and that suddenly you can look through its eyes. What would your family tree or the genealogical tree of an entire generation look like? What are the stories that reside there and do not belong to you but involve a community? Decide at a later time if you want to keep it as it is or if you prefer to note down some possible changes that assert some of your own connections.

Choose a movement that you like and repeat it for seventy-seven days. When you perform it, try not to think of anything for a while until a thought cannot be withheld anymore and bursts into the void, like when you wake up with a very specific tune in your mind. Note it down.

Ask someone to tell you a story from the past, and concentrate on the sounds they make beyond their spoken words. Anything that goes unnoticed. When do they draw a breath? Try to make the words acquire that special dimension when they discard their meaning after you have repeated them relentlessly. So, listen carefully to those other sounds and consider whether they resemble yours. Notice whether your voice belongs solely to you or whether an element of polyphony lies within it.

Beyond the physical space, the works presented at the 11th Open Day share a common tendency to foster a safe framework to retrieve all these that have not received enough attention, whether these relate to repressed by humans entities, as in the case of Janis Raza's sculptural objects applied to horses, or by focusing on the paralinguistic sounds that remain latent in human speech but play a decisive role in its perception, as in the audiovisual installation of evi nakou. In the same manner, through a polyphony of identities and roles, the performance of Phoenix Rousiamanis defies any familiarity with the concept of the self and elevates the voice to a means of assertion.

The re-negotiation of sidelined moments of the past becomes a research tool in some of these works, such as the video collage of Agape Harmani, where the historical approach to her immigrant intergenerational past through archival material is entangled with idiosyncratic narrations on the part of two members of her family, or in the fictional unfolding of the autobiographical story of Aristotelis Maragos, in which he claims that C. P. Cavafy was his father. Even fleeting beings, a species that is destined to disappear from collective memory soon, have their place in the family trees, such as the fairies around River Evinos, that remain the focus of Alyssa Moxley's on-site research and sound performance.

The mechanism behind the memorization process employed by actors becomes a means of restoring the theatrical persona of Irina, the youngest of Chekhov's three sisters, in Yota Argyropoulou's performance, where she examines how a character can be built entirely through memory. Lastly, Dante Buu refers us back to the material state through his embroidery—the product of a silent performance that lasted seventy-seven days—a textile that, like a visual diary, condenses time, recollections, and emotions, as well as the exhaustion he experienced during this period.

Eva Vaslamatzi